

Міністрові освіти і науки України
Табачнику Д.В.

Вельмишановний Дмитре Володимировичу!

На сьогодні станом освіти України стурбовано багато вчених, у тому числі і вчені Міжнародного Слов'янського університету в місті Харків – місті студентів і науки. Ваше прагнення деполітизувати освіту і науку підтримується більшістю наших студентів і викладачів. Наші бажання і прагнення у вдосконаленні вищої освіти України повністю збігаються з Вашими щирими бажаннями вивести освіту на новий більш якісний рівень.

У Міжнародному Слов'янському університеті вже понад п'ять років під керівництвом доктора технічних наук, доцента Метешкіна К.О. ведуться теоретичні розробки у сфері вдосконалення вищої освіти і створення теоретико-методологічних основ побудови сучасних освітніх систем вищої школи України. За цей час отримано значні наукові результати, які опубліковані в журналах Академії педагогічних наук України, монографіях і навчальних посібниках з грифом Міністерства освіти і науки, а також наукових журналах різних вnz (див. додаток).

Результати теоретичних і експериментальних досліджень привели до таких основних висновків.

По-перше, освітня система України, що склалася за останні 20 років є складною соціотехнічною системою, яка всебічно не вивчена. Відсутність системного і функціонального підходу в дослідженні структури, процесів і явищ, що виникають і протікають в освітній системі України, призводить до отримання окремих наукових результатів у різних областях наук – педагогічних, технічних, економічних та ін. Часто отримані результати суперечать один одному і зазвичай, мають вербальний характер.

По-друге, правове забезпечення освітньої системи України не в повній мірі відповідає інноваційному шляху її розвитку, який намічено в Стратегії

інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр. в умовах глобальних викликів. Закони про освіту слабо пов'язані поміж собою і не представляють єдиного законодавчого поля з єдиною термінологією і відповідними взаємозв'язками між освітніми законами. Крім того, педагогічна практика показує, що освітні стандарти, в тому вигляді, в якому вони існують, недостатньо сприяють підвищенню якості і ефективності навчання і освіти.

По-третє, слабо розроблена теоретична база побудови системи збору, зберігання, переробки інформації про стан освітньої інформаційної управляючої системи України. Гнучкість в управлінні освітньою системою України, на думку багатьох вчених, має полягати, з одного боку у високому ступені самостійності (автономності) ВНЗ, з іншого боку - забезпечувати стійкий збір, надійне зберігання, якісне і кількісне узагальнення інформації про навчальні заклади для підтримки рішень, що приймаються на регіональному і міністерському рівнях управління.

По-четверте, існує значна розбіжність поміж вузівською наукою і освітою. Жорстка стандартизація освіти, відсутність механізмів оперативного впровадження в процес навчання результатів наукових досліджень, складнощі з привласненням посібникам і підручникам грифа Міністерства освіти і науки, а також видання посібників, подібних до монографій, призводить до збільшення навантаження на викладачів, і, як наслідок, небажання ними удосконалити навчальний матеріал.

По-п'яте, підготовка педагогічних кадрів не повною мірою відповідає тенденціям і темпам інформатизації освітніх процесів, використання в педагогічній практиці сучасних інформаційних технологій. Не формуються у майбутніх педагогів навички проектування технологій навчання і освіти.

По-шосте, створення транснаціональної системи вищої освіти і інтеграція з нею вищої школи України вимагає розробки теоретико – методологічних основ такого об'єднання, що на сьогодні недоопрацьовано.

Ці висновки, звичайно ж, не претендують на повноту оцінки стану освітньої системи України. Проте вони приводять до розуміння окремих шляхів реформування, принаймні, системи вищої школи України.

На наш погляд, одним з таких шляхів є поступовий перехід від системи Державних освітніх стандартів до стандартів знання-орієнтованих освітніх технологій і технологій навчання. Технологічний підхід припускає широке використання у ВНЗ сучасних інформаційних технологій, уміння науково-педагогічних працівників проектувати знання-орієнтовані технології навчання і здійснювати трансферт цих технологій. Крім того, припускається створення у ВНЗ баз знань навчального призначення для реалізації освітніх технологій і використання найбільш якісних з них у ВНЗ аналогічного профілю.

Для створення інформаційно-управляючої системи освітою доцільно за допомогою ВАК України визначити вчених, які за останні п'ять років захистили кандидатські і докторські дисертації, об'єктом дослідження яких є система вищої освіти або її елементи. Визначені вчені можуть скласти ядро постійно діючого семінару, на якому б обговорювалися актуальні питання створення інформаційно-управляючої системи та модернізації освітньої системи України в цілому.

Для подолання розриву між наукою й освітою важливо, на наш погляд, погоджувати цілі Міністерства освіти і науки України та ВАК України. Зокрема, ефективним було б рішення, що спрямоване на розробку паспортів навчальних спеціальностей (МОН України) і узгодження формул спеціальностей і напрямів підготовки магістрів з формулами і напрямами досліджень наукових спеціальностей (ВАК України).

Системоутворююча роль вищої школи України в організації сучасного суспільства обумовлює високу відповідальність за ухвалені рішення. Тому проведення реформ в освіті і, зокрема, модернізація системи вищої освіти, бачиться нами тільки на основі методів експериментальної апробації за участю обмеженого числа ВНЗ, які здатні вирішувати наукові завдання і викону-

вати складні проектні роботи. В зв'язку з цим, наукові результати, що отримані в нашому ВНЗ, могли б бути основою для розгортання повномасштабних науково-дослідницьких і експериментальних робіт з розробки і використання баз знань навчального призначення. Вони можуть бути використані при розробці знання-орієнтованих технологій навчання, їхній апробації, а також опрацюванні процедур трансферу цих технологій між ВНЗ. Складність і масштабність поставлених завдань не дозволяє ефективно вирішувати їх силами тільки нашого університету без державної підтримки і координації дій між ВНЗ. Просимо Вас сприяти в організації подальших теоретичних досліджень і експериментальної апробації технологічного підходу, а також окремих елементів інформаційно-управляючої системи вищою освітою.

Додаток:

1. Теоретичні основи розробки сучасних освітніх систем вищої школи України на 4-х с. у 1 прим.

З повагою

Президент Міжнародного Слов'янського університету,
Заслужений діяч науки і техніки України,
доктор технічних наук, професор

Х.В. Раковський

Ректор Міжнародного Слов'янського університету,
кандидат технічних наук, доцент

Н.Х. Раковська

Проректор з наукової роботи
Міжнародного Слов'янського університету,
доктор технічних наук, доцент

К.О. Метешкін